

De **Werkgroep Liturgie** denkt na over de vorm van de eredienst. Deze keer wil ik graag samen met u kijken naar **liturgie en orde van dienst** (deel II) en de volgende gedachten met u delen ter overweging.

In de 'Samenspraak' van februari 2015 heb ik behandeld:

- wat is het verschil tussen liturgie en orde van dienst?
- ordening in de opbouw van de eredienst.

De dienst van de voorbereiding:

1. Welkom en mededelingen.
2. Aanvangslied.
3. Stil Gebed.
4. Bemoediging en groet.
5. Drempelgebed of lied.
6. Kyrie en Gloria.

Wat nu volgt is het tweede gedeelte van 'liturgie en orde van dienst'.

2. Dienst van het Woord.

Gebed voor de opening van de Schriften:

Hier treft men aan het gebed om verlichting door de Heilige Geest bij het openen van de Schrift. Dit gebed concentreert de gemeente op de plek en het moment van de eredienst. Alle 'losse' gedachten en bewegingen worden samengebracht en gericht op datgene wat er in deze dienst aan de orde is. Vandaar de Latijnse naam van het gebed: collecta. De sterkte van het gebed is een korte, bondige formulering. De gemeente kan dit beantwoorden met een 'AMEN'. Hierna zullen de lezingen en de vertolking van de Schriften plaatsvinden.

Maar eerst krijgen de kinderen hun plek in de eredienst. Zij zijn meer betrokken bij de eredienst wanneer er een passend verhaal voor hen is. Overleg hierover met de leiding van de kindernevendienst is een goede zaak. Jong en oud zingen het, ons bekende, uitzwaailied 'Samen in het licht'. Het zingen van dit lied is steeds een vast moment binnen de eredienst ingeval van de kindernevendienst. De kinderen vertrekken, onder het zingen van het uitzwaailied, naar de kindernevendienst.

De lezingen:

Men kan hier verschillend kiezen: een lezing uit het Oude en een lezing uit het Nieuwe Testament. Het laatste is vaak een lezing uit de evangelieboeken. Zo houdt men Israël en kerk met elkaar verbonden. De beide Testamenten zijn (in christelijk perspectief) niet los van elkaar verkrijgbaar. In sommige gemeenten tref je dat de gemeente staat bij de lezing uit een van de evangelieboeken. Wij denken dat men dit beter niet kan doen. Zo staand tijdens de lezing uit de evangelieboeken kan hieraan wel eens een hoger gewicht worden toegekend dan aan andere lezingen. De veronderstelling dat de andere boeken van de bijbel (Oude Testament, brieven, enz.) minder 'evangelie', minder 'goede boodschap van God' zouden bevatten, valt te betwisten. Daarna zingen we lied 339 uit het Nieuwe liedboek.

*'U komt de lof toe, U het gezang, U alle glorie
o Vader, o Zoon, o Heilige Geest, in alle eeuwen der eeuwen!'*

Uitleg en verkondiging:

Het is beter te spreken van 'overdenking' of 'meditatie'. Elke uitleg is persoonlijke interpretatie en moet dat ook zijn. Daarom zijn uitleg en verkondiging niet te scheiden. De voorganger vertolkt, na grondige bestudering van de grondtekst, op dat moment na de lezing wat zij samen met de gemeente heeft beluisterd. Bij een volgende gelegenheid kan dezelfde tekst weer anders gehoord en verstaan worden.. Dit geeft de voorganger enerzijds vrijheid. Anderzijds is alle waarheid, die verkondigd wordt, voorlopig. Vandaar.

Eventueel orgelspel of afsluitend lied b.v. 340b óf Geloofsbelijdenis, gesproken of gezongen.

Bij vrij orgelspel krijgt de gemeente de ruimte voor het in stilte doorwerken van de overwegingen van de overdenking. Het orgelspel dient passend te zijn; dus, geen heel preludium of Bach koraal. Een andere optie kan zijn het zingen van het zondagslied wanneer dat aansluit bij de overdenking, of eventueel een trinitarisch loflied (d.w.z.: een loflied over de Vader, de Zoon = [Jezus Christus](#) en de [Heilige Geest](#)). Ook kan men hier, als overgang naar de viering van de Maaltijd van de Heer, de geloofsbelijdenis plaatsen. Een geloofsbelijdenis in eigentijdse bewoordingen kan passend zijn. De kinderen komen terug van de kindernevendienst. Eventueel zingen we een kinderlied, uit te zoeken door de leiding van de kindernevendienst.

3. Dienst van gaven en gebeden.

Dank en voorbeden met gezongen acclamatie:

Mededelingen van overlijden vinden hier plaats. De voorbeden vormen het hart van de ethiek van de gemeente. Het gaat hier om de weg van de gemeente. Om haar daadwerkelijke inzet voor de naaste en voor een wereld waarin gerechtigheid woont. De voorbeden zijn daarom concreet en riskant. Hier gaat het over maatschappij en politiek. In de voorbeden worden onze harten en handen gebonden. Na iedere intentie zingen we biddend: 'Heer, onze God, wij bidden U verhoor ons!' (Nieuw Liedboek 367^e. Hoe verstaat de gemeente haar concrete verantwoordelijkheid voor het Rijk van God in het licht van Gods Woord? Dit gaat over barmhartigheid en recht.

Stil gebed:

In stilte bidden de mensen voor zichzelf tot God.

Gezamenlijk hardop bidden van het 'Onze Vader' (klassieke versie of uit de NBG):

De gemeente bidt met de woorden van het 'Onze Vader' om de komst van Gods Koninkrijk. Bij het bidden van het nieuwe 'Onze Vader' (NBG) kunnen we gebruik maken van de beamer. Zo verloopt het gebed niet al te chaotisch.

Collecte of de inzameling van de gaven:

De gaven worden verzameld vooral voor het diaconaat van de gemeente, omdat bij de viering de bewoonbaarheid van de wereld voor ogen staat. De afkondigingen van de diaconie staan bij ons op de beamer. Bij speciale projecten, vooral voor het wereld diaconaat, houdt iemand uit de diaconie soms een presentatie, al of niet met behulp van de beamer.

Slotlied:

Op deze plaats zijn verschillende liederen mogelijk. Men kan een danklied zingen. Ook een loflied is passend, of een vermanend lied dat ons oproept trouw te blijven aan de gemeenschap die wij ontvingen en vierden. Het is goed om met het slotlied aan te sluiten bij wat in de dienst als geheel aan de orde was.

Wegzending en zegen:

De gemeente wordt uitgezonden tot haar dienst in de wereld. Zij mag zich gedragen weten door de zegen van God. Voor de bewoording daarvan zijn er verschillende mogelijkheden, zoals het 'Amen' uit lied 431b of 431c.

De kerk uitgaan:De voorganger staat bij de uitgang van de kerk en geeft de gemeenteleden een hand. Echter, de kerkenraad is verantwoordelijk voor de dienst. Daarom zou het goed zijn wanneer de voorganger en de ouderling van dienst bij de uitgang staan. Beiden geven de mensen een hand.

Tot slot:

Meer verschillende variaties van liturgische elementen kan worden gevonden in het Dienstboek – een proeve. Een uitdaging blijft het nieuwe wegen te zoeken voor een kerkdienst. Liturgie is in beweging blijven, kwetsbaar zijn; maar juist daarom krachtig.

klokgelui op zondag

Opeens...

ben ik weer zeven

loop in de regen

naar de kerk in flinke pas

met onder mijn dikke jas

Oh klein, intens geluk

de nieuwste Donald Duck.